

پرنسپه — ۴۴ نيسان ۱۳۴۰

برنجی سنه — نومرو ۱۳

اداره خانه : باب
عالی جاده سنده
وقت مطبعه سنه
متصل گوشه
باشنده نومرو «۱»
صاحب و مدیری
محمد مسیح

ملی مجموعه

آبونه شرائطی ،
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلغی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخهلر
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدور .

مجموعه من هیئتتجه
طبعی تنسیب ایدلمه یز
آمار اعاده ایدلمز .

— اوده بیه کونده بر هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی ، رسمی مجموعه در —

اورال - آلتای لسانلرنک قراچی ضمنده یکی نمبرلر

اورال - آلتای لسان عالمه سنک اورال و آلتای شعبه سی آراسنده کی قرابت هنوز قطعی صورتده حل و اثبات ایدلمش دکدر . اورال شعبه سته منسوب فین - اوغور لسانلرنک و قنبه براساس لساندن آرمش اولدقلری آرتق عمومیتله قبول اولمش برکیتیدر . آلتای شعبه سته منسوب تورک - تاتار ، مونقول ، مانچو - طونقوز لسانلری انچون عین درجده سربستی ایله اداره کلام ایدمیز . آلتای شعبه سنک اورال شعبه سته قرداش اولوب اولمادیغی یعنی بر اورال - آلتای اساس لسانک بولتوب بولمادیغی قبول ایسه هنوز بر ایمان مسئله سیدر . ژاپونچنک اورال - آلتای لسانلرنه منسوب اولوب اولمادیغی کیفیتی ایسه نظریه حانی کجه مشیدر . آنور و بابیلره خواجهلق ایدن سومیر ، آفاد قومک اورال - آلتایی اولوب اولمادیغی کجه قبول برکیتیدر . سومیر جده کی دینکبر = ناکری کله سی ایله ، مقایسه سی شهلی دیگر بر قاچ کله سومیر لیره اورال - آلتاییلر آراسنده کی تاریخی مناسبتک مثلا قومشولک موجودیتی قبوله آنجق حق ویره بیلیر .

اورال - آلتای لسانلری ایلیک دفع اولوق اوزده علمی بر صورتده تدقیق ایدن ذات فلیپ یوهان فون اشتالبرغ اسملی بر اشوج ضابطی اولمشدر ، اشتالبرغ بولتوا محاربهنده روسلره استیر دوشمش بر آرزکره سربست بر اقیلاقلر فین - اوغور و تورک -

ایدی ... صرف « لیریک » ماهیتده اولان بر طاقم حسی عشق شعرلرنک ایسه شغاهی طرزده افاده ایدلمی جهته متعاقب دورلر اثناسنده اونوتولوب کیتمش اولماسی قوتله محتملدنر ... بالخاصه صولک زمانلرده ادبیاتمز ، بو جوق اصلی و درین منبعه دوغری آقاییه باشلادی ...

ایشته ، رمضانک ورودیه قلیبر مزده کیزلنن دو یغورلرک اهتراز ائمه سنه بر سببده ، بو اولابیلیر ! .
باقلم بو درونی حمله لره مخصوصی نه لردن عبارت اولاق ...
« زهد و تقوی » نک الک بوسکه کتحسسلرنی طاشان بو الهی گجه لر ، بته نرم ایچین ، هان صاحب لره قادار دوام ایدن کز شیلر مزله تیارولر ، خیالخانه لر و جالغیلی قهوه لره ولوله لر ایچنده اولدقچه لادی بر ماهیت اکتساب ایتزمی ؟
هیچ شه بوق که « رمضان » اجتهامی حیاتلرک شعر و موسیقی آیدر ...
اورمغانه رضا

آرتیق بوتون شهر سرخوشیدر ، جوجقلر ، کولهر ، باغبر بر ... قادیلر ، قفسلره اوشوشور ... هرکس بویوک بر علاقه اله اوز آنا دینک ابتدائی فقط ، سه ویلی هیجانلردن مست اولور .. لسان و نظم اعتباریه اولدقچه بوزق و قصورلی اولان بو منظومه لرده الهی بر « ایرزم » واردر ؛ ایشله نه مش خلق ادبیاتلرک کوزلک واصلاتی مصرعلرده - تماماً - یاشامورسه بونده قباحک الک بویوکنک ؛ عرب و عجم حرثی حسابنه ذکالری هدر ایدن فلاسکیرمزده عائد اولدیغی اونو نمایلم .. اسلامیتدن اولسکی دورلرده صرف دینی ، وادها صوکر ابدیی بر قیمت کوزمه تیلره ک « قوبوز » لره مرافقیله نرم اولونان خلق شعر و مانیلر مز بویوکنه قادار بویکسه کطبقده قالان دیوان و مدرسه ادبیاسندن دایما اوزاق قالمش و تکامل ایدمه مشدر .. لاکین ، ماضینک قارنقلردن بزه دوغری اوزانان و خلقت بدیی ذوقلری یاشانان بومانیلر ، نه قادار جانه یاقین ...

اسکیدن بکجه قاییه کله جکی آقشام ، بوتون او خلقی بر تلاشدر آلیر ، هرکس سفره دن ایرکن قالفه رق بکجه بابانک مانیلری ایشتمک ایستیر ... بر طرفدن ده قهوه و یغاره لره الک نفیسلری ایچیلیر .. جوجقلر ، « قره کوز » ، کیتلک ایچین داهاقندن اول آتله لردن اذن ایستیرلر .. اختیارلر ایپکلی شام خرقه لر ی کیه رکه قهوه لرده اوروجک کیفی جقارمایه کیدرلردی . رمضانک اون بشندن صوکر ابدیی به بخشش و یرمک عادت حکمنه کیردیک ایچین مانیلر ، بخشیش ایسته مدن مقدم ، رمضانک تعریفی خصوصنده کوزمل برکیزک . یایماي اونو نمازلر :

بو آیه سلطان آی دیزلر

قاجاق ایله بالدن یزلر ،

ازلدن عادت ایدلمش

بکجه به بخشش و یرلر ...

دان دانا - دانا دان ، دان ... دان دانا - دانا دان ، دان ...

اوزون عصرلردنیری « قوبوز » لری آللرنده ، خلقت بدیی هیجانلری نرم ایدن (اوزان) لر ، بویوک بیه شو صمیمی مانیلرک مصرعلرنده یاشامایورلری ... شه سزدرکه اسکی تورک همنه لر ی قوتله افاده ایتدیک ایچین حالا اولردن ملنکد اولوروز ...
عرب و عجم منویتنک بوزوجی تاثیر تورکک یالکیز بو « پتورمه سک » قطعه لر ی تبدیل ایدمه مشدر ...

مبدای مجهول بر زماندنیری تورک لره ملی دستالرنی نرم ایدن قوبوز جیلر ؛ اوردوده ، اوباده و ظفر دملرنک مسعود آقشاملرنده کونک الک جانلی و قایغی یاشانه جق نشیده لر سوبه لر

قرئنا نلده :

ایکلرکن استانبول ، نوکسوز یوردیگیز ،
دشمن قلیندن توجه ووردیگیز !
انگینه دوکونجه غیری دوردیگیز :
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

*

قهرمان نامی بک کوچوکلر سزه ،
واردیگیز کوروش برنورلو ایزه ،
آجیدیگیز مبارک توتکلر یزه :
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

*

هیتله قوشدیگیز ، دالغه لاندی شان ،
یازیلدی دوکولن قانله دستان ،
ده نیکلی : آلدیلر تاسکیردن فرمان
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

*

اونوتوب نشته بی ، عشق ، وصالی ،
کوکره دیگیز درحال آرسلان مثالی ،
گوکلره ایردروپ نازی هلالی ،
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

*

سپان مزدمل ووردی ییلدیزلر ،
ایچیلدی آلترده یته قییمزلر ،
حدودده ربای چالیدی گنج قیزلر ،
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

*

دویولدی نسلک هربرده نامی ،
ییلیندی کالی ، یوجه مقامی ؛
یولداشکیز کیمیدی ، محب خدای ؟
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

*

خاطرمل صافلی نورله آیتک ،
مقدس یوردیمی غیری ییقاییک ؛
حشره دک مفتخر ، مغرور باشاییک :
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

*

روحکیز کوله جک توله گیز یله :
بیگ صواش یایدیگیز شرفلر ایله ،
حرت ایچنده دوعه جق تسله
ظفردن بیگ جهان ، قلمه قوردیگیز !

آقسرائی : نشر اول ۳۳۹

محمد مسیح

تاتار ماتریسک لسانلری تدقیق ایچون چاردن روسیه داخلده
سیاحتیه مساعدله ایشیدی . اشتراالبرغک - Das Wort - und
Ostliche Teil von Europa und Asia عنوانلی اثری ۱۷۳۰
تاریخنده استوقه وولمده انتشار ایتدی . اشتراالبرغ مذکور اثرده
اوزمانه قدر بک از طایفان اورال ، آلتای و قفقاسلی ملتاری هپ
ردن تاتار عنوانی آلتنده طوبیلور و بورایه (۱) اوغور - اسمی
آلتنده فین اوغورلری (۲) تورک - تاتارلری (۳) صموئیلری
(۴) مونغول و مانچولری (۵) طونغوولری (۶) بحر حزر ایله
بحر سیاه آراسنده کی قفقاسلی قوملری آیور .

۱۸۱۹ تاریخنده دانیارقلمی R. Rask تاتار سوزی برینه
اسکیت اصطلاحلی قوللاندی . اشتراالبرغک برآراه طوبیلادیفی
لسانلرک یانسه قرداش اولاروق آمره قانک شالده کی اسکیمولرک ،
آبروجا باسقلرک حتی آسیاده کی مالایالبرک لسانلری ده علاوه ایتدی .
۱۸۵۴ ده انکیز ماقس مولار اسکیت سوزینی برافاراق برینه توران
سوزینی قوللاندی .

Donnes, Bang, Kapsel, Baller, A. Ahlguist, Schott,
Thomsen کی عللرده عینی مسئله ایله مشغول اولاروق مشرب ویا
منفی بر فکر سویله دیلر . اورال - آلتای لسانلریسک قرابتی یوک
ایمانه آسایه چالیشانلر تیری ده H. Winkles ایدی . فقط وینکلرک
مقایسه و نظریه لری جوق دفعه و امیره بیک لسان مقایسه و نظریه لری
کی شدنی تنقیداته معروض قالدی . وینکلردن صکره شیمندی
عینی مسئله یی سوواژ و اسملی کنج بر فرانسر عالی مدافعه ایدیور .
اساس نظریه یی شودر : سوواژ و اسکیمو لسانی ایله فین - اوغور
لسانلری مقایسه ایدرکن اسکیموده کله ابتداسنده کی (ق، ک) ه
مقابل فین اوغور لسانلرنده (پ، ف) ک بولندیفی کورمش
وعین کیفیتک اورال لسانلر ایله آلتای لسانلری آراسنده کی مقایسه
ایچونده دوعری اولدیفی فرق ایتمش ، مثال :

تورگه قولاق (آق برادندر . ماده اصلیه یی قول) مقابل
اوستیاچقه ده بل مجارجه ده فولدر . تورگه کولک (ماوی) بعض
لهجه لرده یالکیز ماوی بی دکل ییشیلی ده افاده ایدر . (مقابل
اوستیاچقه بوم مجارجه قو (نبا، ییشیل اوت) دره سوواژ وینک
بولنره بکزر در داها طوقسانه یقین مثالی وار . ق - پ تقابلی
بر اثر تصادف دکلسه بونی دیگر ساحه لرده کی تدقیقات تقویه
ایدجک واوزمان سوواژ وینک کشفی اورال - آلتای لسان
مقایسه یی ساحه منده مهم برخطوه تشکیل ایده جکدر .

بوداشته . هلمه زبیر